

Dosarul nr.2r-19/22
2-19118016-01-2r-10012022

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. C. Valah)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, I. Țurcan, L. Pruteanu)

DECIZIE

02 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Maria Ghervas
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ „Nr. 14” din Chișinău, în procedura falimentului, împotriva Olgăi Bostan, Liudmilei Bostan și Valentinei Margina (Bostan) cu privire la încasarea datoriei,

împotriva încheierii din 09 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea depusă de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov, cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul înaintat de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov,

c o n s t a t ă:

La 11 iulie 2019, Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ „Nr. 14” din Chișinău, în procedura falimentului, (în continuare ÎMGFL „Nr. 14” din Chișinău, în procedura falimentului), prin intermediul lichidatorului Igor Sacaliuc, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Olgăi Bostan, Liudmilei Bostan și Valentinei Margina (Bostan), solicitând încasarea datoriei în mărime de 48284,58 de lei pentru consumul energiei termice (încălzire, apă caldă), neachitată până la data de 01 iulie 2019.

Prin hotărârea din 21 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de ÎMGFL „Nr. 14” din Chișinău, în procedura falimentului și s-a încasat solidar de la Olga Bostan, Liudmila Bostan și Valentina Margina în beneficiul ÎMGFL „Nr. 14” din Chișinău datoria la energia termică în mărime de 48284,58 de lei, neachitată în perioada până la 01 iulie 2019; s-a încasat solidar de la Olga Bostan, Liudmila Bostan și Valentina Margina în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 1448,53 de lei.

La 02 iulie 2021, Liudmila Bostan a depus cerere de apel, contrasemnată de avocatul Alexandr Podlesnov, împotriva hotărârii din 21 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, repunerea în

termenul de apel, casarea hotărârii primei instanțe, pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a cererii de chemare în judecată, încasarea cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat în mărime de 1086, 40 de lei și pentru serviciile juridice suma de 5000 de lei.

Prin încheierea din 09 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea depusă de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov, cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și s-a restituit apelul declarat de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov, împotriva hotărârii din 21 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că a fost înaintat în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La 22 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.69) și ulterior în original, la 24 noiembrie 2021, Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov, a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 09 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea încheierii contestate, examinarea problemei în fond cu pronunțarea unei decizii privind repunerea în termenul de apel și restituirea cauzei Curții de Apel Chișinău și dispunerea examinării în fond a cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că, încheierea în cauză este ilegală și urmează a fi anulată. Încheierea pronunțată este una declarativă, deoarece instanța de apel nu a dat apreciere argumentelor, încălcându-i dreptul la un proces echitabil prin prisma dreptului de a fi auzită. „Dreptul de a fi auzit, prin urmare, include nu doar posibilitatea de a prezenta argumente instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse” (pct.31 din Hotărîrea CEDO din 11.10.2011, cererea nr.36755/06 Fomin vs Moldova).

Totodată, a menționat că, solicitarea de repunere în termen a cererii de apel a fost motivată prin faptul că nu a fost prezentă nici la judecarea cauzei, nici la pronunțarea hotărârii instanței de fond. Judecătorul nu a expediat în adresa sa copia hotărârii pronunțate, lipsind-o astfel de posibilitate de a afla despre existența unei decizii privind încasarea unei datorii. Într-adevăr la materiale cauzei este anexat un aviz de recepție de primire a citației, însă primind citația, precum și având o vârstă înaintată nici nu a înțeles unde trebuia să se prezinte și în legătură cu care cauză.

De asemenea, a precizat că, este vorbitoare de limba rusă și nu citește și nu înțelege limba de stat. Numai după intervenția unor rude, prin intermediul avocatului la 22 iunie 2021, a luat cunoștință de materialele cauzei și la 02 iulie 2021 a contestat cu apel hotărârea instanței de fond.

La fel, a declarat că, cererea de apel a fost depusă în termen. Termenul general prevăzut de art.362 alin.(1) Cod de procedură civilă a fost omis din motiv că instanța de fond a neglijat obligațiunea de a expedia în adresa părților copia hotărârii.

Drept urmare, a pretins încălcarea dreptului la apărare și de acces liber la justiție.

Copia recursului declarat a fost expediată în adresa intimatului la 10 ianuarie 2022, conform scrisorii (f.d.73) și a fost recepționată la 12 ianuarie 2022, conform avizului de recepție (f.d.75).

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată în data de 09 noiembrie 2021, iar cererea de recurs a fost depusă la 22 noiembrie 2021, prin intermediul poștei electronice (f.d.69), ceea ce denotă că recursul este declarat în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov și va menține încheierea contestată, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În temeiul art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Colegiul relevă că, dispozitivul hotărârii primei instanțe, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de ÎMGFL „Nr. 14” din Chișinău, în procedura falimentului, împotriva Olgăi Bostan, Liudmilei Bostan și Valentinei Margina (Bostan) cu privire la încasarea datoriei, a fost pronunțat la data de 21 septembrie 2020 (f.d.34).

Hotărârea din 21 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost contestată cu apel de către Liudmila Bostan, contrasemnată de avocatul Alexandr Podlesnov, la data de 02 iulie 2021 (f.d.46-48).

În conformitate cu art. 110 Cod de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 Cod de procedură civilă prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Corelând normele de drept procedural citate cu situația de fapt, Colegiul apreciază ca fiind corectă concluzia instanței de apel privind respingerea cererii cu privire la repunerea în termen a apelului declarat de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov, împotriva hotărârii din 21 septembrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și restituirea cererii de apel, din motivele ce succed.

Colegiul învederează că, în temeiul art. 362 alin. (1), (3) Cod de procedură civilă termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art.116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) Cod de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură

pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Instanța de apel, în temeiul art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, prin încheierea din 09 noiembrie 2021, a respins cererea depusă de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov, cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și a restituit apelul declarat de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov, împotriva hotărârii din 21 septembrie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, din motiv că a fost înaintat în afara termenului legal, iar instanța a refuzat să efectueze repunerea în termen (f.d.64-67).

În conformitate cu art. 369 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

La caz, Colegiul reiterează că, dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 21 septembrie 2020 (f.d.34), însă cererea de apel a fost înregistrată la data de 02 iulie 2021 de către Liudmila Bostan, contrasemnată de avocatul Alexandr Podlesnov (f.d.46-48).

Având în vedere prevederile art. 362 alin.(1) Cod de procedură civilă, conform cărora termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești, Colegiul reține constatarea instanței de apel precum că nu este justificată omiterea termenului, în situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 21 septembrie 2020.

Or, în conformitate cu art. 111 alin.(3) Cod de procedură civilă, dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.

Cu referire la argumentele recurente precum că instanța a neglijat obligația de a expedia copia dispozitivului hotărârii judecătorești, Colegiul menționează că, în materialele cauzei se identifică scrisoarea datată cu 28 septembrie 2020 de expediere a actului judecătoresc emis în prezenta cauză civilă (f.d.35).

Deși, la materialele cauzei lipsește confirmarea de recepționarea a dispozitivului hotărârii judecătorești din 09 decembrie 2020 ca urmare a expedierii de către prima instanță, acest aspect nu poate justifica omiterea termenului de contestare cu apel, în situația în care pârâta/recurenta a cunoscut de existența litigiului. Iar obligația instanței de a comunica în temeiul art. 236 alin.(4) Cod de procedură civilă a dispozitivului hotărârii judecătorești nu exclude obligația părților de a se interesa de soarta dosarului, precum și de a-și realiza drepturile procedurale în termenul prevăzut de lege.

În context, Colegiul punctează că, prima instanța la soluționarea litigiului, a respectat procedura de înștiințare a pârâților, inclusiv a pârâtei/recurente Liudmila

Bostan (f.d.30), în acest sens fiind anexat la materialele cauzei avizul de recepție a citației pentru data de 21 septembrie 2020 ora 10:00 (f.d.32), aspect recunoscut de recurentă în recursul declarat. Or, faptul respectării procedurii legale de înștiințare a părților, a determinat examinarea cauzei în prima instanță în lipsa pârâților (f.d.33).

Subsidiar Colegiul notează că, corespondența expedită anterior pârâților la aceeași adresă de către prima instanță, a fost restituită expeditorului cu mențiunea „nereclamată” (f.d.21-22).

În atare circumstanțe, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelanta/recurenta nu a confirmat solicitarea de repunere în termenul de apel, având în vedere că a cunoscut despre existența litigiului aflat pe rolul instanței de judecată, or, prima instanță a întreprins măsurile necesare pentru citarea legală a pârâților.

Colegiul relevă că, instanța de apel justificat a reținut că, faptul nerecepționării dispozitivului hotărârii judecătorești nu poate servi un argument de repunere în termen, în situația în care apelul a fost declarat practic peste 10 luni din momentul pronunțării dispozitivului hotărârii judecătorești din 21 septembrie 2020, iar materialele cauzei denotă, că pârâta/recurenta a cunoscut de existența litigiului aflat pe rolul instanței.

Cu referire la alegația reprezentantului recurente precum că Liudmila Bostan primind citația, precum și având o vârstă înaintată, nu a înțeles unde trebuie să se prezinte și în legătură cu care cauza, Colegiul menționează că acest aspect nu justifică omiterea termenului de contestare, în special că, avizul de recepție a citației pentru ședința de judecată din data de 21 septembrie 2020 a fost semnat de către partea pârâtă la 05 iunie 2020 (f.d.32). Or, în perioada de la recepționarea citației și până la data ședinței de judecată pârâta/recurenta a avut termen de a se interesa de litigiul aflat pe rolul instanței de judecată, precum și de a lua cunoștință de materialele cauzei, apelând, după caz, la asistență juridică calificată.

În atare circumstanțe, Colegiul conchide că, prima instanță și-a onorat obligația de înștiințare a pârâților despre data, ora și locul examinării litigiului aflat pe rolul instanței.

În consecință, Colegiul apreciază că, instanța de apel justificat a menționat despre lipsa probelor ce confirmă imposibilitatea depunerii cererii de apel în termenul prevăzut de lege.

Colegiul relevă că, alegațiile recurente cu referire la prevederile art.100 alin.(1), art. 24 alin.(5) Cod de procedură civilă referitor la obligația instanței de a comunica actele de procedură, de asemenea, nu motivează casarea încheierii contestate în sensul pretins, or, recurente actele de procedură i-au fost comunicate și nu i-a fost îngădit dreptul la apărare, precum și accesul la justiție, în condițiile în care pârâta/recurenta a fost înștiințată legal despre examinarea litigiului.

Mai mult, în virtutea art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă, disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Adițional, Colegiul relevă că, neconformarea de către recurentă prevederilor legale nu poate fi pusă pe seama instanței, în situația în care nu este exclusă obligația

părților de a se folosi cu bună-credință de drepturile sale procedurale în conformitate cu prevederile art. 56 alin.(3), art. 61 alin.(1) Cod de procedură civilă.

De asemenea, Colegiul iterează că părțile antrenate într-un proces, trebuie să se comporte cu bună credință în raport cu drepturile procedurale conferite de legislator și trebuie să urmărească cu bună-credință desfășurarea procesului, remarcă sugerată și de jurisprudența CtEDO.

Odată ce legiuitorul a stabilit un termen strict de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii pentru exercitarea căii de atac-apelul, apelanta/recurenta nu a avut decât obligația de a se conforma acestui termen.

Aici este de remarcat că prin impunerea unor termene limite în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Concomitent, Colegiul accentuează că legiuitorul prin stabilirea unui termen de declarare a apelului a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Respectiv, Colegiul apreciază ca fiind corectă soluția instanței de apel privind respingerea cererii de repunere în termenul de apel, care a determinat restituirea cererii de apel în temeiul art. 369 alin.(1) lit.b) Cod de procedură civilă, având în vedere depunerea acesteia în afara termenului legal.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 al Constituției Republicii Moldova și art. 5 Cod de procedură civilă, relevant și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un remediu efectiv conform art.13 CEDO, Colegiul relevă că, circumstanțele relatate denotă că apelanta/recurenta și-a neglijat posibilitatea de valorificare a drepturilor procedurale în termenul instituit de legiuitor.

Din considerentele redate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu prevederile art. 424 alin.(2), art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Liudmila Bostan, reprezentată de avocatul Alexandr Podlesnov.

Se menține încheierea din 09 noiembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea Municipală de Gestionare a Fondului Locativ „Nr. 14” din Chișinău, în procedura falimentului,

împotriva Olgăi Bostan, Liudmilei Bostan și Valentinei Margina (Bostan) cu privire la încasarea datoriei.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Maria Ghervas

Galina Stratulat